

KYYTI-LUKUHAASTE

LUE 12 KIRJAA VUODEN AIKANA.

Lukijat sotaan vastaan

Jos olisimme viime syksynä tienneet mitä tiedämme nyt, emme luultavasti olisi niin kevytmielisesti valinneet Kyyti-lukuhaasteen tämän kuun teemaksi sotaan. Vaikka taistelua oli käyty Itä-Ukrainassa jo vuodesta 2014, ajatus täysmittaisesta aseellisesta konfliktista keskellä Eurooppaa tuntui vielä hetki sitten kaukaiselta. Venäjän viime talvena aloittama hyökkäys Ukrainaan kuitenkin osoitti, että sota ei käyty vain siellä jossain kaukana tai silloin joskus kauan sitten. Sota todella tappaa ihmisiä ja tuhoaa maailmaa tässä ja nyt.

Sodan todellisuus oli ollut hämmentävän helppo unohtaa siitä huolimatta, että kotimainen kaunokirjallisuus on täynnä sotaan. Suomalainen identiteetti rakentuu niin voimakkaasti talvi- ja jatkosodan varaan, että niistä julkaistaan vielä 2020-luvullakin jatkuvasti uutta kirjallisuutta. Kulttuurista muistia tutkineen Marita Hietasaaren mukaan keskeisimpiä syitä tälle on nykykirjailijoiden halu antaa ääni historiankirjoituksen unohtamille tai vaientamille ihmisille. Samalla Hietasaari muistuttaa, että osa sotakirjallisuudesta on ollut kautta aikojen halpaa viihdettä, vaihkaista poliittista vaikuttamista tai jopa yksilöotteista propagandaa. Monia teoksia on lisäksi saatettu käyttää toisiin tarkoituksiin kuin tekijä on itse ajatellut. Vaikka Väinö Linna kirjoitti Tuntemattoman sotilaan kiistatta sodanvastaisiin aatoksiin, romaania on vuosien saatossa hyödynnetty paljon myös isänmaallisen sotamyönteisyyden välineenä.

Antti Tuuri on todennut, että kirjailijalle sodanvastaisuutta on sodan kuvaaminen niin, ettei sinne tee mieli mukaan. Yhtä lailla vastuu kuuluu jokaisella sotakirjallisuuden parissa viihtyvällä: sodanvastaisuutta on lukea niin, ettei unohda sodan olevan kaikista hirvittävin inhimillinen tragedia. Se on monimutkaisten syy-yhteyksien hahmottamista ja vaihtoehtoisten tapahtumakulkujen kuvittelua siellä, missä moni suostuu näkemään vain historian vääjäämättömyyden. Se on yksilöiden löytämistä joukkojen takaa, empatiaa sodan kuohuihin hukkuneille ja niille, jotka jäävät kärsimään seurauksista.

Se on lukemista rauhan puolesta.

Niko Kirjavalu, Kotkan kaupunginkirjasto

LISÄÄ VINKKEJÄ SYYSKUUN HAASTEeseen

Kirja, joka sijoittuu sota-aikaan

Irène Némirovsky: Ranskalainen sarja
Julie Orringer: Näkymätön silta
David Grossman: Sinne missä maa päättyy
Judith Pella: Tuuleen kirjoitettu
E. L. Doctorow: Marssi
John Steinbeck: Routakuun aika
Judith Lennox: Yöntummat vuodet
Aki Raatikainen: Kristallikuningas
Hanneriina Moisseinen: Kannas
Thomas Pynchon: Painovoiman sateenkaari
Kaisa Kervinen: Pikkupiika pakolainen
Kurt Vonnegut: Teurastamo 5
Veikko Rissanen: Poika ja sotavanki
Tero Liukkonen: Vihreän lohikäärmeen kylä

Vaihtoehto: Kirja sodanjälkeisestä ajasta

Nelson DeMille: Syvälle viidakkoon
Toni Morrison: Koti
Lara Prescott: Tätä ei koskaan tapahtunut
Asko Sahlberg: Irinan kuolemat
Kai Aareleid: Korttitalo
Martin Amis: Ajan suunta
Hanna Hauru: Viimeinen vuosi
W. G. Sebald: Austerlitz
William Styron: Sofien valinta
Graham Greene: Kolmas mies
Kalle Päätalo: Ihmisiä telineillä
Leïla Slimani: Toisten maa
Jojo Moyes: Morsianten laiva

*-merkityt ovat tietokirjoja.

Lukuhaasteen saat kirjastosta tai Kyyti-Finnasta.